

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКА ДЕРЖАВНА ІНЖЕНЕРНА АКАДЕМІЯ

Затверджую

Ректор ЗДІА

_____ Пожуєв В.І.

«__» «_____» 2011 р.

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ПОПЕРЕДНЮ ЕКСПЕРТИЗУ ДИСЕРТАЦІЇ НА ЗДОБУТТЯ
НАУКОВОГО СТУПЕНЯ КАНДИДАТА АБО ДОКТОРА НАУК

Запоріжжя

2011 р.

ЗМІСТ

1. Загальні положення
2. Порядок проведення попередньої експертизи дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата або доктора наук

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Це положення встановлює порядок проведення попередньої експертизи дисертації (далі дисертації), поданої на здобуття наукового ступеня кандидата або доктора наук в Запорізькій державній інженерній академії (далі ЗДІА).
- 1.2. Проведення попередньої експертизи дисертації, поданої на здобуття наукового ступеня кандидата або доктора наук в ЗДІА здійснюється відповідно до :
 - постанови Кабінету Міністрів України від 11.11.2009 року № 1197 «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» ;
 - наказу ВАК України від 29.05.2007 року № 342 «Про затвердження нової редакції переліків і форм документів, які використовуються при атестації наукових і науково-педагогічних працівників» ;
 - основних вимог до дисертацій і авторефератів дисертацій (Бюлетень ВАК України.- 2007.- №6. – С.9 – 17);
 - постанови Кабінету міністрів України від 11.03.2010 року № 199 «Про внесення змін до положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів» ;
 - наказу ВАК України від 29.08. 2000 року № 439 «Положення про спеціалізовані вчені ради « ;
 - постанови президії ВАК України від 13.12.2007 року № 1-04/10 «Про контроль рівня теоретичної підготовки здобувачів наукового ступеня кандидата наук «.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ПОПЕРЕДНЬОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ДИСЕРТАЦІЇ НА ЗДОБУТТЯ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ КАНДИДАТА АБО ДОКТОРА НАУК, НА МІЖКАФЕДРАЛЬНОМУ НАУКОВОМУ СЕМІНАРІ ЗДІА

- 2.1. Всі дисертації, виконані аспірантами та здобувачами ЗДІА або інших наукових установ чи вищих навчальних закладів, які подаються до захисту на засіданні спеціалізованих вчених рад, повинні пройти попередню експертизу на міжкафедральних наукових семінарах (далі МНС).
- 2.2. Організація проведення міжкафедральних наукових семінарів та керівництво ними (головування на засіданнях) покладається на проректора з науково-педагогічної роботи.
- 2.3. Для ініціювання процедури попередньої експертизи дисертаційної роботи аспірант (здобувач) подає на ім'я ректора ЗДІА :
 - заяву з проханням прийняти дисертацію для попередньої експертизи, яка повинна мати візу наукового керівника;
 - особовий листок з обліку кадрів, завірений належним чином;
 - клопотання від установи, де виконана робота, щодо прийняття дисертації для попередньої експертизи (якщо аспірант/здобувач не навчався в аспірантурі ЗДІА чи не був прикріплений до ЗДІА під час написання дисертації).
 - дисертаційну роботу, що являє собою особисто виконане, завершене дослідження з актуальної проблематики та відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.11.2009 року № 1197, належним чином оформлену, зброшуровану, з підписом автора на титульному аркуші (три примірники);
 - проект автореферату дисертації (три примірники);
 - відгук наукового керівника (консультанта), засвідчений печаткою установи, де він працює (з зазначенням, що робота є самостійно виконаним науковим дослідженням та не містить некоректних запозичень);
 - висновок кафедри ЗДІА, до якої був прикріплений аспірант (здобувач), оформлений як витяг з протоколу засідання кафедри;
- 2.4. Ректор ЗДІА на підставі вищевказаних документів, визначає кафедри, які братимуть участь у розгляді дисертації, встановлює дату подання рецензій та попередню дату засідання, яке має відбутися не пізніше, ніж через 45 календарних днів після подання заяви про розгляд дисертації.
- 2.5. Після представлення дисертації для попередньої експертизи завідувач профільної з теми дисертації кафедри призначає 2-3 рецензентів з науковим ступенем доктора/кандидата наук із числа співробітників кафедри –

спеціалістів з наукового напрямку представлено дисертаційного дослідження. До рецензування можуть бути залучені співробітники інших кафедр і наукових установ.

- 2.6. Рецензенти після ретельного вивчення дисертаційної роботи, автореферату, публікацій та документів, що підтверджують впровадження і апробацію отриманих аспірантом (здобувачем) результатів, протягом 15 робочих днів готують письмові рецензії, в яких чітко і конкретно визначають позитивні і негативні риси дисертації і роблять аргументовані висновки щодо :
- актуальності теми дослідження та її зв'язку з науковими програмами, планами, темами;
 - особистого внеску аспіранта (здобувача) в отриманні наукові результати;
 - ступеня обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій;
 - ступеня новизни результатів дисертаційного дослідження;
 - повноти опублікування основних положень дисертації;
 - теоретичного та практичного значення отриманих результатів і рекомендацій про їх використання;
 - оцінки структури дисертації, мови та стилю викладання;
 - відповідності дисертації паспорту спеціальності, за якою вона представляється до захисту.
- 2.7. У рецензії наводяться також критичні зауваження до дисертації і обов'язково декларується думка рецензента відносно того, рекомендувати чи не рекомендувати рецензовану роботу до представлення відповідній спеціалізованій вченій раді для прийняття рішення про її захист. Письмові рецензії мають бути представлені на профільну за темою дисертації кафедру не пізніше, як за тиждень до засідання міжкафедрального наукового семінару.
- 2.8. Рецензія має бути однозначною (позитивною чи негативною), містити підпис рецензента і дату.
- 2.9. Керівник міжкафедрального наукового семінару (завідувач профільної за темою дисертації кафедри) готує у встановленому порядку не менш, ніж за 5 робочих днів до призначеної дати, розпорядження ректора ЗДІА про проведення МНС, в якому визначається дата, час, місце проведення засідання, прізвище, ім'я та по батькові аспіранта (здобувача), назва дисертації, спеціальність, відомості про наукового керівника, назви кафедр на спільному засіданні яких проводитиметься розгляд роботи, список рецензентів, склад комісії для підготовки висновку. До складу комісії для підготовки зазначеного висновку окрім керівника міжкафедрального наукового семінару обов'язково входять секретар засідання, рецензенти роботи, а за потреби і інші фахівці. Відповідне розпорядження доводиться до відома всіх названих у ньому фахівців під розпис.
- 2.10. Попередня експертиза дисертації відбувається на відкритому засіданні міжкафедрального наукового семінару (будь-які обмеження щодо

присутності зацікавлених осіб не допускаються). Засідання МНС, присвячене попередній експертизі дисертації, вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менше, як дві третини осіб, вказаних у розпорядженні ректора ЗДІА.

- 2.11. Заступником головуючого на засіданні міжкафедрального наукового семінару є завідувач профільної за темою дисертації кафедри. Якщо керівником дисертації є проректор з НІР, то головуючим на засіданні МНС повинен бути завідувач профільної кафедри.
- 2.12. На одному засіданні МНС може проводитись обговорення не більше двох кандидатських дисертацій або однієї докторської.
- 2.13. Обговорення дисертаційної роботи на МНС відбувається за такою процедурою :
 - головуючий доводить до відома присутніх порядок денний засідання, повідомляє дані про аспіранта (здобувача) (ПІБ, дата і місце народження, освіта, стаж і місце роботи, про навчання в аспірантурі чи прикріплення здобувачем, теперішній статус, тема дисертації і дата її затвердження, дані про наукового керівника, для аспірантів і здобувачів ЗДІА, оголошує висновок кафедри, результати попередньої експертизи дисертації в установі, де виконана робота (якщо здобувач не був прикріплений до ЗДІА під час підготовки дисертації та не навчався в аспірантурі ЗДІА);
 - здобувач (аспірант) робить доповідь з використанням ілюстративних та роздаткових матеріалів. Тривалість доповіді не більше 15-20 хвилин. У доповіді мають бути відображені ключові положення дослідження, що виносяться на захист, наведена відповідна аргументація, даються пояснення зроблених здобувачем (аспірантом) висновків та економічні розрахунки ефективності впровадження;
 - присутні на засіданні МНС задають питання з метою роз'яснення окремих положень та висновків дисертаційної роботи, на кожне з яких дисертант має дати вичерпну відповідь по суті;
 - головуючий надає слово науковому керівнику, присутність якого на засіданні є обов'язковою, ;
 - виступають рецензенти;
 - відбувається обговорення дисертаційної роботи, в якому беруть участь присутні на засіданні. Вони у своїх виступах мають звернути увагу на відповідність представленої роботи основним вимогам, що пред'являються до дисертації; вказати на досягнення мети дослідження та виконання завдань; окреслити ключові елементи наукової новизни; акцентувати увагу на логіці й методах дослідження, прикладних результатах, цілісності роботи; зробити загальний висновок по дисертаційній роботі.

- ставиться на відкрите голосування висновок по дисертаційній роботі. Рішення по дисертаційній роботі вважається позитивним, якщо за нього проголосувало не менше, як три чверті присутніх. Особливу увагу при обговоренні дисертації необхідно приділити особистому внеску автора дисертації в отриманні наукові і практичні результати. Якщо наукова обґрунтованість підлягає сумніву, то необхідно перерахувати причини, що викликають згадані сумніви, або акцентувати увагу на питаннях, що мають дискусійний характер.

Під час проведення МНС здійснюється аудіо запис, який є підставою для підготовки протоколу засідання та висновку по дисертаційній роботі.

2.14. Міжкафедральний науковий семінар може прийняти наступні варіанти рішень :

- рекомендувати дисертацію до захисту;
- рекомендувати дисертацію до захисту з врахуванням поправок (в цьому випадку автор вносить необхідні виправлення в текст дисертації і інформує в робочому порядку про це рецензентів і головуючого на МНС);
- не рекомендувати дисертацію до захисту у зв'язку з необхідністю внесення змін принципового характеру (в цьому випадку надається певний термін для виконання роботи по усуненню відмічених недоліків, після чого дисертація повторно розглядається на засіданні МНС);
- не рекомендувати дисертацію до захисту (в цьому випадку в протоколі аргументовано висвітлюються причини, які не дозволяють позитивно оцінити представлену роботу).

2.15. Дисертація рекомендується до захисту на засіданні спеціалізованої вченої ради, якщо в ході обговорення до неї не було зауважень, або зауваження не торкалися суті результатів досліджень і стосувалися тільки технічних аспектів, або зауваження були аргументовано відведені автором в процесі дискусії.

2.16. Засідання міжкафедрального наукового семінару оформляється протоколом, в якому зазначається :

- прізвище та ініціали всіх присутніх із зазначенням наукового ступеня, вченого звання та посади;
- кількість спеціалістів за профілем дисертації, що розглядається;
- правомочність проведення засідання;
- порядок денний (обговорення роботи);
- дані про аспіранта (здобувача);
- дані про наукового керівника;
- ким і коли затверджена тема дисертації;
- список рецензентів;
- коротка інформація про доповідь аспіранта (здобувача);

- конкретний персональний внесок аспіранта (здобувача) до всіх наукових праць, на які є посилання в дисертації;
- питання присутніх і відповіді аспіранта (здобувача);
- виступ наукового керівника;
- виступи рецензентів і присутніх;
- відповіді аспіранта(здобувача) на зауваження рецензентів та присутніх;
- інформація про проект висновку і хід його обговорення;
- висновок МНС про дисертацію;
- підсумок відкритого голосування по проекту висновку МНС.

До протоколу засідання обов'язково додаються доповідь здобувача, ілюстративні матеріали, відгуки рецензентів і наукового керівника, результати голосування. У результативній частині протоколу остаточно формулюється висновок по дисертаційній роботі. В ньому, зокрема, має бути зазначено, що робота являє собою самостійно виконане аспірантом (здобувачем) актуальне дослідження, яке характеризується новизною отриманих результатів, що належним чином опубліковані, та практичною значущістю і відповідає вимогам ВАК України щодо змісту і оформлення роботи, а також паспорту спеціальності. Протокол підписується головуючим на засіданні та його секретарем. Один його примірник передається для зберігання до відділу аспірантури ЗДІА.

- 2.17. Висновок по дисертаційній роботі, поданій для попередньої експертизи, готується лише в разі позитивного рішення МНС. Термін чинності висновку – 1 рік. Два примірника висновку отримує аспірант(здобувач).
- 2.18. Для спеціалізованої вченої ради висновок МНС оформляється у вигляді витягу з протоколу його засідання, який підписується головуючим на засіданні та його секретарем і затверджується ректором ЗДІА та скріплюється гербовою печаткою. У висновку поряд з іншими аспектами характеристики дисертації та особистості аспіранта (здобувача) має бути зазначено, ким і коли була затверджена (відкоригована) тема дисертації. Визначено конкретний персональний внесок аспіранта (здобувача) до всіх наукових праць, опублікованих із співавторами.
- 2.19. Відповідальність за своєчасне і правильне оформлення протоколу МНС і витягу з нього покладається на головуючого на його засіданні.
- 2.20. У разі негативного рішення в протоколі МНС зазначається, що саме потребує доопрацювання і вказується орієнтовна дата наступного слухання дисертації. Процедура наступного засідання залишається незмінною.

Положення вносить

Зав. відділом аспірантури

Михайлик Г.Т.

Узгоджено

Проректор з НІР

Пазюк М.Ю.